

FYLKESMANNEN I HEDMARK
Miljøvernavdelingen

Inspeksjon ved Tolga kommune/Tolga RA

Endelig rapport.

Kommunens adresse:	2540 Tolga	Tlf. nr.	*
		Org. nr	940 192 404
Inspeksjonsdato:	13.10.2010	Tillatelse nr.:	2006.061
Førrige kontroll:			
Til stede fra kommunen:	Hallvard Urset	Utslippstillatelse av:	14.12.2006
	Steinar Hagen	Endring av:	*
Arkivkode:	461.21	Rapport nr:	2010.079
		Saksnr., brev:	2010/7011
Fylkesmannens		Bransjenr. (NACE):	84.110
inspektør:	Steinar Østlie	Risikoklasse:	3

Hensikt:

Forhåndsvarslet inspeksjon med spesiell vekt på:

- oppfølging av krav i forurensningsforskriften kap. 14
- drift av renseanlegg, driftskontroll og kontroll med renseresultater
- drift og fornyelse av ledningsanlegg. Kontroll med overløp
- klimatilpasning – vurdering av konsekvenser ved økt nedbørsintensitet
- utøvelse av internkontroll (risikovurderinger og avviksbehandling)

Hovedkonklusjon:

Under inspeksjonen ble det påvist følgende avvik på utslippstillatelse/forskrifter/forurensningsloven/egne prosedyrer og instruksjoner

- Avviksbehandling for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende
- Risikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende
- Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer
- Overløp av urensset kloakkvann blir ikke tallfestet som utslippsmengde
- Avløpsledninger vedlikeholdes og fornyes ikke planmessig
- Driftsforhold i renseanlegg er ikke tilfredsstillende dokumentert

Forholdene vil medføre pålegg om gjennomføring av utbedrende tiltak.

Utarbeidet dato: 14.10.2010

Godkjent dato:

Sign.:

Sign.:

Inspektør: Steinar Østlie

Jørn G. Berg, miljøverndirektør

1. Innledning

Inspeksjoner gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Inspeksjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av kommunens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner på et avvik og en anmerkning er som følger:

- AVVIK defineres som manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

- ANMERKNING er et forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men som Fylkesmannen mener det er riktig å påpeke for å ivareta og forbedre det ytre miljø.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for kontrollen var :

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Utslippstillatelse av 14.12.2006.

3. Omfang

Følgende områder ble dekket under inspeksjonen:

- Status for internkontroll (risikokartlegging, avviksbehandling)
- Registreringssystem for evt. uhell og håndtering av uhell
- Drift av Tolga renseanlegg
- Driftskontroll og bruk av styringsparametere
- Kontroll med rensekrav og renseresultater
- Drift av ledningsanlegget tilknyttet renseanlegget
- Kontroll med overløp og utslipp av urensset avløp
- Fornyelse av ledningsnett – planer og gjennomføring
- Vurdering av virkning av forventet framtidig økt nedbørsintensitet
- Gjennomgang av kommunens driftsjournaler

Fylkesmannen har under inspeksjonen ikke vurdert andre forhold/områder av/ved kommunens virksomhet.

4. Avvik

Følgende avvik ble avdekket under inspeksjonen:

Avvik 1 Avviksbehandling for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 7.

Kommentar

1C) Avviksproseduren benyttes ikke eller etterleves ikke i praksis.

Hendelser og feil blir normalt utbedret straks og loggført. Større feil og utslipp blir ikke formelt registrert og behandlet som avvik i tråd med fastsatt avviksprosedyre. Overskridelser av rensekrav blir heller ikke formelt behandlet som avvik.

Kommunen samarbeider med Driftsassistansen om et nytt drifts- og vedlikeholdssystem. Generelt inntreffer det få hendelser og avvikssituasjoner. Problemstrekninger er i stor grad utbedret eller det drives forebyggende vedlikehold. Filler og bleier i pumpestasjoner er et økende problem.

Avvik 2 Risikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 6.

Kommentar

2A) Det er ikke utarbeidet en skriftlig miljørisikovurdering for avløpsanlegget.

2D) Klimatilpasning er ikke behandlet i og inngår ikke i risikovurderingen.

Det er ikke gjennomført noen helhetlig og systematisk kartlegging og analyse av risikoforhold på avløpssektoren. En slik gjennomgang bør omfatte konsekvenser for avløpsanleggene av økt nedbørsintensitet som følge av framtidige, forventede klimaendringer.

Avvik 3 Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg. Forskrift om internkontroll § 5, andre ledd, punkt 7.

Kommentar

3A) Kommunen har ikke undersøkt hvordan regionen vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer.

3B) Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnett.

Kommunen har foretatt en rekke tiltak for å motvirke uheldige og skadelige konsekvenser av fremmedvann og overvann på ledningsnett. Det er gjennomført omfattende saneringstiltak. Driftsmessig vektlegger kommunen å holde kummer tette og hindre at fremmedvann trenger inn gjennom lokk og stigerør, og videre inn på spillvannsledninger.

Avvik 4 **Overløp av urensset kloakkvann blir ikke tallfestet som utslippsmengde.**

Avvik fra **Utslippstillatelsen**

Kommentar

Alle overløp på nettet (nødoverløp i pumpestasjoner) er tilknyttet driftskontrollanlegg. Overløpsdrift blir registrert i tid i samsvar med forskriftskravet (§ 14-5). Overløpsdriftens varighet blir ikke omregnet til utslippsmengde, slik tillatelsen forutsetter.

Avvik 5 **Avløpsledninger vedlikeholdes og fornyes ikke planmessig.**

Avvik fra **Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.
Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 4 og 7.**

Kommentar

5A) Alle problemområder på nettet er ikke identifisert i en skriftlig dokumentasjon.

Kommunen har oversikt over de viktigste problemstrekninger på nettet, men har ikke full oversikt over alle feilkoblinger o.l. Det kan forekomme ikke-godkjente tilkoblinger av taknedløp inn på spillvannsledninger.

5B) Kommunen har ikke satt egne mål for funksjonskrav til avløpsnettet.

Det foreligger ikke relevante mål for funksjonskrav til avløpsnettet i form av inn- og utlekking eller tilføringsgrad. Slike nøkkeltall blir heller ikke målt, men kommunen registrerer ordinære vannføringsdata. Vannmengde til renseanlegget kan øke ca. 35 % ved kraftig nedbør (65 mm på 3 timer i sommer). I vår ble det registrert en dobling av tilrenningen under snøsmelting.

5C) Det foreligger ikke en saneringsplan for ledningsnett som er oppdatert etter 2005.

Kommunen har ingen oppdatert saneringsplan. Foreliggende hovedplan avløp fra 1995/-96 anses fortsatt å ha relevans. Problemstrekk er beskrevet her, men planen bør revideres.

5D) Det er ikke satt måltall for årlig fornyingstakt eller investeringsnivå for ledningsnettet.

Kommunen har prioritert å utvide ledningsnettet med ny tilknytning, samt å utbedre eller skifte ut problemledninger. Det er ellers ikke fastsatt noen utskiftingstakt ut fra alder eller teknisk tilstand. Gammel fellesledning langs hovedgata i sentrum på østsida vurderes ikke aktuell å skifte ut nå av økonomiske grunner. Dagens gebyrnivå anses ellers å være tilstrekkelig høyt for å videreføre forsvarlig drift og vedlikehold.

Generelt vurderer kommunen at ledningsnettet er av god kvalitet. Flere tidligere problemstrekninger er utbedret. Ved gjenværende problemstrekninger gjennomføres det planmessig forebyggende vedlikehold (spyling en eller to ganger per år).

Samlet ledningslengde er 33,5 km, anslagsvis 95 % er PVC-ledninger lagt etter 1970.

Kommunen har relativt god oversikt over nyere ledninger, mens datakvalitet på eldre ledninger er noe usikker. Ledningsanlegg fra 50- og 60-tallet ble ikke tilstrekkelig godt dokumentert ved legging. Ledningsdata rapportert til KOSTRA har derfor mangler og usikkerhet.

Avvik 6 Driftsforhold i renseanlegg er ikke tilfredsstillende dokumentert.**Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10.****Kommentar***6A) Rensekrav for 2009 er ikke overholdt*

Rensekrav for total fosfor for Tolga renseanlegg for 2009 er overskredet.

- Gjennomsnittlig utløpskonsentrasjon: 0,55 mg/l – krav: 0,50 mg/l.
- Gjennomsnittlig renseseffekt: 91 % - krav: 95 %.

Det er levert 10 prøver til utslippskontrollen for 2009. Kravet er 12.

Anlegget har hatt problemer med å få til effektiv kjemisk felling. I sommer ble tidligere kjemikalie skiftet ut med Eco-mix, etter omfattende utprøving. Etter dette har fellingsprosessen forløpt tilfredsstillende.

6B) De styrende driftsparameterne i renseprosessene er ikke skriftlig dokumentert.

Kommunen har satt grenseverdier eller akseptverdier for viktige styringsparametere for drift av renseanlegget.

- pH: 6,4-6,6
- Siktedyp: 0,80 m
- Mengde vann/mengde kjemikalier

Grenseverdiene er ikke oppdatert og dokumentert i driftsinstruks.

Orto-fosfat-konsentrasjon analyseres ukentlig. Det burde vært utført daglig. Orto-fosfat-innhold i utløpsvann bør ligge under 0,1 mg P/l dersom fellingsprosessen har vært effektiv.

6C) Driftsbemanning er svært sårbar

Kommunen har kun én driftsoperatør med godkjent opplæring. Dette medfører problemer ved ferier og sykefravær. Kommunen benytter delvis folk fra uteseksjonen eller andre med kjennskap til anlegget, bl.a en tidligere driftsoperatør. Det arbeides for å etablere et samarbeid med nabokommuner for å finne løsninger for prøveuttak som oppfyller kravene ved akkreditering.

Renseanlegget og samtlige pumpestasjoner har alarmvarsling ved alvorlige tekniske feil, driftsstanser og overløp. Kommunen har en kommunalteknisk vakt bestående av 5 personer.

6. Andre forhold

Det er utført omfattende vedlikehold ved renseanlegget. Bassenger er belagt med epoxy. Mye utstyr er forbedret eller skiftet ut – sentrifuge, flokkulering, sandfang/fettfang, prøvetaking og vannføringsmålere, samt ventilasjon. Det er gjort mye egeninnsats. Samlet kostnad er under 3 mill. kr.

Det forekommer variasjon i tilførselen til renseanlegget. Påslipp fra meieriet kan være årsak.

Det gjennomføres regelmessig kontroll og kalibrering med måleutstyr. Vannføringsmåler har vært kontrollert en gang av DiH og av leverandør, men dette får regelmessige rutiner i forbindelse med akkrediteringen. Nullpunkt blir kontrollert månedlig i egen regi. pH-måler skiftes årlig. I tillegg kalibreres måleren månedlig. Ny måler varsler når kontroll skal gjennomføres.

Vannføringsdata brukes aktivt for å avdekke alvorlige hendelser og utslipp på nettet. Dette er en viktig rutine for å kunne oppdage slike hendelser på et tidlig tidspunkt. Avløpsnettet har én elvekrysning over Glåma. Grenseverdier som indikerer unormale situasjoner bør beskrives i driftsinstruksen.

Ved tungmetallanalyser av slam er det nylig avdekket høye verdier for Hg og Cu. Dette vil bli fulgt opp ved kommende prøveuttak og evt. fulgt nærmere med nødvendige undersøkelser.